

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи

Дипломна робота

бакалавра

**з теми: «ТЕХНОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З СІМ'ЯМИ,
ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ У СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ»**

Виконала: здобувач вищої освіти

4 курсу, групи Sz1-B20

спеціальності 232 Соціальне забезпечення

Никонюк Марія Володимирівна

Керівниця: *Мельник Ж.В.*,

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри соціальної роботи

Кам'янець-Подільський – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З СІМ'ЯМИ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ.....	6
1.1 Основні поняття та принципи соціального забезпечення	6
1.2 Визначення складних життєвих обставин у контексті сімейного благополуччя.....	9
1.3 Огляд сучасних технологій та підходів у соціальному забезпеченні.....	13
РОЗДІЛ 2 РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДТРИМЦІ СІМЕЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ.....	21
2.1 Використання інформаційно-комунікаційних технологій у соціальному забезпеченні сімей	21
2.2 Роль цифрових платформ у забезпеченні доступу до соціальних послуг.....	26
2.3 Ефективність впровадження технологій в роботу соціальних служб.....	30
РОЗДІЛ 3 ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА СІМ'Ї, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ.....	36
3.1 Аналіз ефективності використання технологій у реальних умовах допомоги сім'ям.....	36
3.2 Виявлення переваг та недоліків впровадження інновацій у соціальному забезпеченні.....	41
3.3 Рекомендації щодо подальшого вдосконалення технологій соціального забезпечення для сімей у складних життєвих обставинах.....	47
ВИСНОВКИ.....	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55

ВСТУП

Актуальність теми. Зростання числа сімей, які переживають складні обставини, такі як безробіття, бідність, насильство, розлучення, хронічні хвороби або інвалідність одного з членів сім'ї, ставить під загрозу їх соціальне благополуччя та загальний розвиток.

Технології соціального забезпечення стають важливим інструментом для допомоги цим сім'ям у подоланні складних ситуацій. Ця тема є актуальною через постійний розвиток суспільства та зміни у соціально-економічній сфері, які впливають на структуру сімей та їх потреби.

Дослідження в галузі технологій соціального забезпечення з сім'ями в складних життєвих обставинах дозволить виявити ефективні методи та інструменти, які сприяють забезпеченню їхнього благополуччя та інтеграції у суспільство. Аналіз поточних програм, законодавства та практик у цій області дозволить виявити прогалини та знайти шляхи для поліпшення системи соціального захисту.

Аналіз літератури показує, що серед ключових авторів, які досліджували теоретичні та методичні аспекти соціальної роботи з сім'ями, що опинилися в складних життєвих обставинах, можна виділити М. М. Бойка, О. В. Вакуленка, Т. С. Гриценка, О. М. Денисюка, О. В. Зайцеву, О. В. Ковальчука, Н. М. Кривка, Л. М. Макаренка, В. М. Петкова та О. С. Філоненка. Вони презентували широкий спектр досліджень, які охоплюють різні аспекти соціальної роботи зі сім'ями в умовах складних життєвих обставин.

З огляду на актуальність дослідження, нами обрана тема для дослідження: *«Технології соціального забезпечення з сім'ями, що перебувають в складних життєвих обставинах».*

Об'єкт дослідження: сім'ї, що перебувають в складних життєвих обставинах.

Предмет дослідження: технології соціального забезпечення сімей, які перебувають в складних життєвих обставинах.

Мета дослідження: визначити технології соціального забезпечення спрямовані на підтримку сімей у складних життєвих обставинах, та їх вплив на соціальне благополуччя.

Відповідно до мети дослідження були визначені такі **завдання:**

1. Проаналізувати сучасні технології соціального забезпечення, спрямовані на підтримку сімей у складних життєвих обставинах.
2. Дослідити роль технологій у поліпшенні доступу сімей до соціальних послуг та програм.
3. Визначити проблеми та прогалини в сучасних системах соціального забезпечення сімей в складних життєвих обставинах.
4. Запропонувати рекомендації щодо вдосконалення технологій соціального забезпечення для підтримки цих сімей.

Методи дослідження: теоретико-практичний аналіз літературних джерел з досліджуваної проблеми, порівняльно-правовий метод, метод системного аналізу.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати дослідження та розроблені рекомендації можуть бути використані для вдосконалення системи соціального захисту сімей у складних життєвих обставинах. Це сприятиме поліпшенню доступності, ефективності та якості соціального забезпечення для цільової аудиторії. Дослідження також допоможе підвищити свідомість суспільства про важливість соціальної підтримки для сімей у важких життєвих обставинах, що в свою чергу може сприяти формуванню більш ефективних стратегій допомоги та забезпеченню більш справедливого та інклюзивного суспільства. Результати дослідження можуть бути використані як основа для подальших реформ у сфері соціального захисту, спрямованих на поліпшення якості життя сімей та створення сприятливих умов для їхнього розвитку і самореалізації.

Апробація результатів дослідження. Матеріали дипломної роботи бакалавра були апробовані на Всеукраїнській науково-практичній Інтернет-конференції «Актуальні проблеми соціальної роботи: досвід і перспективи» (11 квітня 2024 р., м. Кам'янець-Подільський) та науковій конференції студентів та магістрантів за підсумками НДР у 2023 р.

Публікації. За результатами проведеного дослідження опубліковано статтю у співавторстві з науковим керівником у збірнику наукових праць (Мельник Ж. В., Никонюк М. В. Впровадження цифрових інструментів у забезпеченні доступу до соціальних послуг сімей, які перебувають у СЖО / Ж. В. Мельник, М. В. Никонюк // *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*. Серія: соціально-педагогічна / За ред. Л. П. Мельник, Т. Л. Опалюк. Вип. 39. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2024. С. 108 – 113.

Структура дипломної роботи. Дипломна робота бакалавра складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (49 найменувань). Основний зміст викладено на 54 сторінках тексту. Загальний обсяг – 59 сторінки.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ З СІМ'ЯМИ, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

1.1 Основні поняття та принципи соціального забезпечення

Соціальне забезпечення – це система державних заходів, спрямованих на матеріальне забезпечення та соціальний захист громадян у разі настання певних соціальних ризиків, таких як старість, втрата працездатності, безробіття, втрата годувальника, хвороба, материнство та ін. [3].

Соціальний захист є системою заходів, спрямованих на запобігання та подолання бідності, безробіття, інших соціальних ризиків, а також на підтримку життєвого рівня непрацездатних та малозабезпечених громадян. Він включає в себе соціальне забезпечення, яке передбачає матеріальне забезпечення громадян у разі настання певних соціальних ризиків, соціальні виплати, що надаються громадянам з фондів соціального страхування та державного бюджету, та соціальні послуги, спрямовані на підтримку життєдіяльності та покращення якості життя [1].

Принципи соціального забезпечення включають в себе принцип всебічності, який передбачає надання соціального захисту всім категоріям населення, які його потребують, принцип соціальної справедливості, що передбачає диференціацію соціальних виплат та послуг залежно від потреб громадян, принцип державної гарантованості, що передбачає гарантії надання соціального захисту всім громадянам, які його потребують, принцип цільового використання коштів, що передбачає використання коштів фондів соціального страхування та державного бюджету за цільовим призначенням, та принцип доступності та прозорості, що передбачає доступність системи соціального забезпечення для всіх громадян та прозорість інформації про її надання [2].

У висновку можна сказати, що соціальне забезпечення є важливою складовою соціальної політики держави, яка відіграє значну роль у забезпеченні соціального захисту громадян та подоланні бідності.

Принципи соціального забезпечення визначають основні принципи організації та функціонування системи соціального захисту громадян. Перший принцип, принцип всебічності, передбачає універсальний доступ до соціального захисту для всіх категорій населення, що потребують його, включаючи працездатних громадян, непрацездатних, малозабезпечених сімей та інші категорії, визначені законодавством.

Другий принцип, принцип соціальної справедливості, передбачає диференціацію соціальних виплат та послуг відповідно до потреб громадян, забезпечуючи більшу підтримку тим, хто має більші потреби в соціальному захисті.

Третій принцип, принцип державної гарантованості, встановлює зобов'язання держави забезпечувати соціальний захист для всіх громадян, що потребують його, та здійснювати фінансування системи соціального забезпечення.

Четвертий принцип, принцип цільового використання коштів, наголошує на необхідності ефективного та цільового використання коштів, виділених на соціальне забезпечення, для забезпечення потреб населення у соціальних виплатах та послугах.

П'ятий принцип, принцип доступності та прозорості, визначає необхідність забезпечення доступності системи соціального забезпечення для всіх громадян та забезпечення відкритості та прозорості у процесі надання соціального захисту, включаючи надання інформації про права та обов'язки громадян у цій сфері [4].

Соціальне забезпечення є не лише елементом економічної політики, але й важливим аспектом соціальної солідарності в суспільстві. Його роль полягає в тому, щоб забезпечити певний рівень захисту та підтримки всім членам суспільства, незалежно від їхнього матеріального стану чи

соціального статусу. Завдяки соціальному забезпеченню, суспільство має можливість зменшувати рівень бідності та соціальної нерівності, створюючи більш справедливі умови для всіх громадян [5].

Однак, необхідно також враховувати виклики та проблеми, з якими стикаються системи соціального забезпечення в сучасних умовах. Наприклад, демографічні зміни, такі як старіння населення та зменшення кількості працездатного населення, можуть створювати фінансові труднощі для систем соціального забезпечення. Також, швидкий технологічний прогрес може призвести до змін у структурі ринку праці та вимагати адаптації систем соціального захисту до нових реалій [6].

У своїй монографії Кривко Н.М. вказує, що важливим аспектом соціального забезпечення є його вплив на економіку країни. Правильно організована система соціального захисту може сприяти стабільності економіки, зниженню ризику соціально-економічних криз та стимулюванню економічного зростання. Це можливо завдяки забезпеченню більшої економічної безпеки для населення, зменшенню ризиків втрати доходів та підтримці споживчого попиту.

У зв'язку зі змінами в сучасному світі, ключове значення має постійне вдосконалення та модернізація систем соціального забезпечення. Це може включати в себе впровадження нових технологій для покращення ефективності адміністрування соціальних програм, розвиток нових форм соціального захисту, а також адаптацію законодавства до змін у суспільстві та економіці [7].

Підсумовуючи можна дійти до висновку, що важливо підтримувати та сприяти соціальному партнерству між урядом, роботодавцями та громадськими організаціями в розвитку та впровадженні соціальних програм. Це сприятиме забезпеченню більшої ефективності та легітимності соціального забезпечення, а також сприятиме зміцненню соціальної солідарності в суспільстві.

1.2 Визначення складних життєвих обставин у контексті сімейного благополуччя

Сімейне благополуччя – це динамічний стан, який залежить від множини факторів, як внутрішніх, так і зовнішніх. Одним з ключових факторів, що може негативно впливати на сімейне благополуччя, є складні життєві обставини [8].

Фінансова нестабільність може створювати напругу у сім'ї та призводити до конфліктів між партнерами, а також впливати на здатність батьків забезпечити дітей всім необхідним.

Крім того, якість міжособистісних відносин у сім'ї є ключовим фактором сімейного благополуччя. Взаєморозуміння, підтримка та взаємна повага між членами сім'ї сприяють формуванню позитивного психологічного клімату, що є важливим для забезпечення гармонії у сімейному житті.

Здоров'я членів сім'ї також відіграє значну роль у сімейному благополуччі. Фізичне та психічне здоров'я впливають на загальний стан сім'ї та її здатність ефективно функціонувати. Тому важливо забезпечувати доступ до якісної медичної допомоги та психологічної підтримки для всіх членів сім'ї.

Іншим важливим аспектом є освітні можливості сім'ї. Доступ до якісної освіти для дітей, а також можливості для навчання дорослих членів сім'ї сприяють їхньому особистісному та професійному розвитку, що впливає на загальний стан сімейного благополуччя.

Культурний та релігійний контекст також має значення для сімейного благополуччя. Цінності, традиції та світоглядні переконання, що передаються у межах сім'ї, впливають на її структуру та функціонування. Отже, розуміння культурних та релігійних особливостей допомагає підтримувати гармонію та рівновагу у сімейних відносинах.

Складні життєві обставини включають широкий спектр проблем, які можуть виникати в житті сім'ї та значно ускладнювати її функціонування.

Серед них можна виділити економічні труднощі, проблеми зі здоров'ям, насильство, соціальні проблеми та стихійні лиха. Ці обставини можуть мати значний негативний вплив на сімейне благополуччя, що проявляється у зростанні рівня стресу в членів сім'ї, погіршенні психоемоційного стану, порушенні сімейних стосунків, зниженні виховного потенціалу сім'ї та соціальній ізоляції [9].

Складні життєві обставини можуть включати економічні труднощі, такі як безробіття, низька оплата праці або фінансові кризи, які створюють невпевненість у майбутньому та перешкоджають забезпеченню основних потреб сім'ї, що відображається на загальному стані її благополуччя.

Проблеми зі здоров'ям, такі як хронічні захворювання, інвалідність або погіршення фізичного стану, можуть створювати додаткові труднощі для сім'ї, особливо коли потрібна постійна медична та доглядова допомога.

Насильство у сім'ї, будь то фізичне, емоційне або психологічне, є серйозною загрозою для сімейного благополуччя, порушуючи внутрішні відносини та створюючи психологічну травму для всіх членів сім'ї.

Соціальні проблеми, такі як бездомність, наркоманія, алкоголізм або злочинність, можуть змушувати сім'ї переживати постійний стрес та невпевненість у майбутньому, а також створювати складнощі у вихованні дітей та підтримці позитивних сімейних відносин.

Стихійні лиха, такі як природні катастрофи, пожежі або повені, можуть раптово зруйнувати життя сімей та призвести до втрати житла, майна або навіть життя, що вимагає негайної підтримки та допомоги з боку суспільства та держави.

У цілому, складні життєві обставини ставлять під загрозу сімейне благополуччя, адже вони порушують звичайну рутину життя, створюють стрес та невпевненість у майбутньому, та можуть потребувати значної підтримки та ресурсів для подолання.

Важливим аспектом вирішення складних життєвих обставин є їх визначення. Для цього можуть використовуватися різні методи, такі як

оцінка потреб сім'ї соціальними працівниками, використання індикаторів складних життєвих обставин та самоідентифікація сім'єю.

Після визначення складних життєвих обставин сім'ї необхідно надати відповідну допомогу. Це може бути матеріальна, психосоціальна, соціальна та юридична допомога. Матеріальна допомога полягає у фінансовій підтримці та наданні необхідних ресурсів. Психосоціальна допомога передбачає консультування та психотерапевтичну підтримку. Соціальна допомога включає в себе допомогу в оформленні документів та пошуку роботи. Юридична допомога забезпечує захист прав членів сім'ї у випадках правопорушень [10].

Таким чином, розуміння, визначення та надання допомоги сім'ям, які переживають складні життєві обставини, відіграє важливу роль у забезпеченні їхнього благополуччя та допомагає зменшити негативний вплив цих обставин на їхнє життя.

Визначення складних життєвих обставин є важливим аспектом роботи з сім'ями, які переживають труднощі. Складні життєві обставини (СЖО) описуються як комплекс проблем, що виникають у житті сімей та суттєво ускладнюють їхнє функціонування. Такі проблеми можуть бути економічними, соціальними, психологічними, медичними та юридичними.

Важливо розуміти ознаки складних життєвих обставин, оскільки вони допомагають вчасно виявляти сім'ї, які потребують підтримки. Низький рівень життя, соціальна дезадаптація, психологічні проблеми, проблеми у вихованні дітей та несприятливі умови проживання є серед найбільш поширених ознак таких обставин [11].

Методи визначення складних життєвих обставин включають оцінку потреб сім'ї, використання індикаторів та самоідентифікацію. Вчасне визначення СЖО дозволяє забезпечити сім'ям необхідну допомогу, запобігти погіршенню ситуації, захистити права членів сім'ї та зберегти сімейне благополуччя [12].

Отже, для визначення складних життєвих обставин використовуються різноманітні інструменти, такі як анкети, шкали оцінки та інтерв'ю. При виявленні СЖО важливо провести детальний аналіз причин, визначити потреби сім'ї, розробити план допомоги та залучити до цього фахівців з різних сфер. Однак, важливо також здійснювати моніторинг ситуації в сім'ї для ефективного вирішення її проблем.

1.3 Огляд сучасних технологій та підходів у соціальному забезпеченні

Огляд сучасних технологій та підходів у соціальному забезпеченні свідчить про значний вплив цих інновацій на сферу соціального захисту. Нові технології та підходи спрямовані на створення системи соціального забезпечення більш ефективною, доступною та персоналізованою.

У своїй роботі Бондар О. М. виділяє такі ключові тенденції як: використання штучного інтелекту (ШІ), перехід до цифрових послуг, застосування даних та аналітики, акцент на профілактиці та ранньому втручанні, а також розвиток інклюзивних та сталих систем соціального забезпечення [13].

Штучний інтелект знайшов широке застосування в автоматизації рутинних завдань, що дозволяє звільнити час соціальних працівників для вирішення більш складних питань. Алгоритми машинного навчання можуть ефективно прогнозувати потреби людей та ідентифікувати особи, які знаходяться в зоні ризику. Чат-боти зі штучним інтелектом можуть надавати базову інформацію та підтримку 24/7.

Перехід до цифрових послуг робить отримання соціальної допомоги більш зручним та доступним, особливо для людей, які проживають у сільських районах або мають обмеження у рухах. Крім того, цифрові платформи сприяють кращій координації між різними службами та організаціями, що полегшує отримання послуг [14].

Інтеграція баз даних та спільних платформ для обміну інформацією допомагає уникнути дублювання зусиль та забезпечує більш швидке та ефективне реагування на потреби клієнтів.

Однією з ключових переваг цифровізації соціальних послуг є можливість персоналізації підходу до кожного клієнта. За допомогою аналітики та штучного інтелекту можна адаптувати програми та послуги до

конкретних потреб та ситуацій кожного індивіда чи сім'ї, що підвищує ефективність та рівень задоволення від наданих послуг.

Цифрові платформи також забезпечують можливість постійного моніторингу та оцінки якості наданих соціальних послуг. За допомогою аналітичних інструментів можна відстежувати рівень задоволення клієнтів, виявляти проблемні ситуації та реагувати на них у найшвидший та найбільш ефективний спосіб.

Однак, при впровадженні цифровізації соціальних послуг важливо враховувати потреби та можливості всіх верств суспільства. Необхідно забезпечити, щоб технологічні інновації були доступними для всіх, включаючи людей з обмеженими можливостями та тих, хто не має доступу до Інтернету або не володіє необхідними навичками користування ними.

Нарешті, важливо забезпечити захист персональних даних та конфіденційність інформації клієнтів. Запобігання витоку даних та зловживання ними є важливою складовою будь-якої цифрової системи, особливо тієї, яка має стосуватися особистих інформаційних даних людей, які шукають соціальну підтримку.

Збір та аналіз даних дозволяє краще розуміти потреби людей та оцінювати ефективність програм соціального забезпечення. Це може сприяти розробці більш цільових та ефективних політик і програм, а також моніторингу результатів та підзвітності [15].

Акцент на профілактиці та ранньому втручанні може значно поліпшити результати для людей та економити коштів для систем соціального забезпечення. Розвиток інклюзивних та сталих систем соціального забезпечення забезпечує доступність послуг для всіх груп населення, незалежно від їхнього статусу чи потреб.

Акцент на профілактиці та ранньому втручанні в сфері соціального захисту представляє собою стратегічний підхід, який демонструє численні переваги. Перш за все, цей підхід сприяє досягненню кращих результатів для людей, оскільки дозволяє вирішувати проблеми на ранній стадії, перед тим

як вони переростуть у більш серйозні та складні. Такий ранній вплив може призвести до поліпшення загального стану здоров'я, забезпечення більшої економічної безпеки та покращення якості життя [16].

Крім того, раннє втручання може призвести до економії коштів у довгостроковій перспективі. Оскільки профілактика та ранній вплив спрямовані на уникнення виникнення серйозних проблем, вони можуть зберегти від необхідності дорогої госпіталізації, реабілітації та інших витратних заходів.

Також важливо відзначити, що акцент на профілактиці та ранньому втручанні сприяє підвищенню ефективності системи соціального забезпечення. Це зумовлено тим, що такі заходи спрямовані на зменшення потреби у витратних та ресурсомістких послугах, що дозволяє більш ефективно розподіляти ресурси та забезпечувати доступність послуг для всіх груп населення [17].

На прикладі програм раннього втручання включають програми підтримки сім'ї, які надають ресурси та підтримку для вирішення проблем, програми профілактики бездомності, що допомагають уникнути бездомності та забезпечують житло та підтримку, а також програми реабілітації для людей з інвалідністю чи хронічними захворюваннями [18].

Важливими факторами успіху таких програм є співпраця між різними секторами, використання даних та доказів для підтримки рішень, а також залучення людей, які мають досвід проблем, до розробки та впровадження програм. В цілому, профілактика та раннє втручання є важливими складовими для покращення якості соціального захисту та забезпечення благополуччя населення.

Профілактика та раннє втручання в сфері соціального захисту є ключовими аспектами для забезпечення стабільності та благополуччя суспільства. Однак, на додачу до перерахованих переваг, важливо також розглянути питання організації та фінансування таких програм. Ефективність профілактичних заходів значно залежить від належної координації та

співпраці між різними структурами влади, громадськими організаціями, та іншими зацікавленими сторонами. Необхідно розвивати механізми співпраці та обміну інформацією між усіма учасниками процесу, щоб забезпечити максимальний охоплення та ефективність програм [19].

До того ж, важливо враховувати індивідуальні потреби та особливості різних соціальних груп. Різноманітність населення передбачає необхідність розробки різнопланових підходів до профілактики та раннього втручання, орієнтованих на вирішення конкретних проблем кожної групи. Такий індивідуальний підхід може забезпечити оптимальні результати та ефективне використання ресурсів.

Значна увага також повинна бути приділена психологічному та емоційному благополуччю осіб, що перебувають під впливом складних життєвих обставин. Розвиток психосоціальних програм та психологічна підтримка можуть значно полегшити адаптацію та подолання стресових ситуацій. Набуття позитивних навичок управління емоціями та стресом може сприяти загальному покращенню якості життя та зниженню ризику виникнення серйозних проблем [20].

Крім того, важливо визнавати важливість інклюзивності та рівності в доступі до послуг соціального захисту. Програми профілактики та раннього втручання повинні бути доступними для всіх груп населення, незалежно від їхнього соціального статусу, етнічної належності чи фізичних можливостей. Тільки за умови врахування різноманітності та інклюзивного підходу можна досягти справедливого та ефективного функціонування системи соціального захисту.

Крім того, важливо підкреслити значення розвитку освітніх та навчальних програм з питань профілактики та раннього втручання. Широке поширення інформації серед населення про доступні ресурси та можливості в разі виникнення складних життєвих обставин може сприяти попередженню та швидкому виявленню проблем. Інформованість громадян про права та

можливості отримання допомоги є важливим кроком на шляху до створення більш соціально відповідального суспільства [21].

Також слід враховувати важливість інтервенцій на рівні громад та місцевих спільнот. Локальні ініціативи та програми, спрямовані на підтримку місцевих громад та залучення їх до вирішення внутрішніх проблем, можуть мати значний вплив на покращення соціально-економічного стану населення та забезпечення його соціального захисту.

Окрім того, розробка та впровадження програм соціально-психологічної реабілітації та ресоціалізації можуть допомогти особам, які пережили складні життєві обставини, повернутися до повноцінного життя та інтегруватися у суспільство. Забезпечення психологічної підтримки та психосоціальної реабілітації може виявитися ключовим чинником у подоланні наслідків стресу та травм для індивідів та сімей.

Подолання наслідків стресу та травм важливе не лише для самого постраждалого, але й для стабільності та розвитку суспільства в цілому. Програми соціально-психологічної реабілітації можуть сприяти не лише відновленню психічного здоров'я, але й покращенню загального стану емоційного благополуччя.

Надання доступу до кваліфікованих психологічних та психотерапевтичних послуг є важливим елементом соціального захисту. Індивідуальні та групові консультації можуть допомогти особам зі страхами, тривогою та депресією знайти шляхи впорядкування своїх емоцій та подолання внутрішніх конфліктів.

Крім того, важливо розвивати систему ресоціалізації, спрямовану на включення постраждалих осіб у соціально-економічне життя. Це може включати в себе професійну підготовку, підтримку у пошуку роботи та створення умов для успішної інтеграції у робоче середовище.

Психологічна реабілітація також важлива для формування здорових стосунків у сім'ї та спільноті. Проведення сімейних консультацій та тренінгів

з розвитку міжособистісних навичок може сприяти покращенню комунікації та взаєморозуміння всередині сімейних та соціальних систем.

Важливо забезпечити доступ до цих послуг для всіх шарів населення, зокрема для вразливих груп, які можуть зазнавати особливих труднощів у доступі до психологічної допомоги. Це вимагає розвитку програм підтримки та фінансування з боку держави та місцевих громадських організацій.

Значна увага також повинна бути приділена розвитку системи моніторингу та оцінки ефективності програм профілактики та раннього втручання. Систематичний аналіз результатів діяльності дозволить вчасно виявляти успіхи та невдачі, а також коригувати стратегії роботи для досягнення найкращих результатів [22].

Отож, важливо підкреслити потребу в створенні системи соціального захисту, яка була б гнучкою та адаптованою до змін у суспільстві та економіці. Постійна модернізація та удосконалення системи можуть забезпечити її відповідність сучасним викликам та потребам громадян, а також зробити її більш стійкою до майбутніх криз та небезпек.

Висновки до розділу 1

У висновку першого розділу можна констатувати, що соціальне забезпечення є невід'ємною складовою соціальної політики держави, спрямованою на забезпечення матеріального забезпечення та соціального захисту громадян у разі настання різних соціальних ризиків. Система соціального захисту включає в себе різноманітні заходи, такі як соціальне забезпечення, соціальні виплати та соціальні послуги, спрямовані на підтримку життєдіяльності та покращення якості життя громадян.

Принципи соціального забезпечення, такі як всебічність, соціальна справедливість, державна гарантованість, цільове використання коштів, доступність та прозорість, становлять основу дії цієї системи, спрямованої на задоволення потреб та захист прав громадян.

Подолання складних життєвих обставин, таких як економічні труднощі, проблеми зі здоров'ям, насильство, соціальні проблеми та стихійні лиха, вимагає комплексного підходу та використання різноманітних методів допомоги. Важливо визначити ці обставини та надати сім'ям відповідну підтримку та допомогу, щоб забезпечити їхнє благополуччя та соціальний захист.

Крім того, необхідно забезпечити доступ до різноманітних ресурсів та послуг, які можуть допомогти сім'ям подолати складні обставини. Це може включати в себе доступ до фінансової підтримки, медичної допомоги, психологічної підтримки, консультування з питань розвитку навичок батьківства та інші види соціальної підтримки.

Для успішного подолання складних життєвих обставин необхідно також сприяти розвитку самопомоги та самостійності у сім'ях. Це може включати в себе проведення тренінгів з розвитку особистих та професійних навичок, надання порад та ресурсів для самостійного розв'язання проблем, а також підтримку у розробці стратегій подолання труднощів.

Для ефективного подолання складних життєвих обставин необхідно також залучати до процесу допомоги різні зацікавлені сторони та спільноти. Це можуть бути урядові агенції, неприбуткові організації, місцеві громадські ініціативи та інші структури, які можуть надати додаткові ресурси та експертну підтримку для сімей у складних життєвих ситуаціях.

Важливо також забезпечити постійний моніторинг та оцінку результатів наданої допомоги, щоб переконатися в ефективності заходів та вчасно коригувати стратегії, якщо це необхідно. Регулярні оцінки дозволяють виявляти успішні підходи та недоліки в роботі з сім'ями та вдосконалювати програми соціальної підтримки для досягнення більш високих результатів.

Загалом, подолання складних життєвих обставин в сім'ях вимагає цілісного підходу, що базується на індивідуальних потребах та можливостях кожної сім'ї, доступі до різноманітних ресурсів та послуг, розвитку

самодопомоги та самостійності, співпраці з різними зацікавленими сторонами та постійному моніторингу та оцінці результатів.

Крім того, сучасні технології та підходи у соціальному забезпеченні, такі як штучний інтелект, цифрові послуги, аналітика даних та акцент на профілактиці та ранньому втручанні, відкривають нові можливості для покращення ефективності та доступності цієї системи. Використання цих інновацій дозволяє зробити соціальне забезпечення більш ефективним, персоналізованим та адаптованим до потреб сучасного суспільства.

Отже, висновок першого розділу підкреслює важливість соціального забезпечення як інструменту соціальної політики держави, його принципи та завдання, а також необхідність використання сучасних технологій та підходів для його постійного удосконалення та вдосконалення.

РОЗДІЛ 2. РОЛЬ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДТРИМЦІ СІМЕЙ, ЯКІ ПЕРЕБУВАЮТЬ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

2.1 Використання інформаційно-комунікаційних технологій у соціальному забезпеченні сімей

Сучасний світ динамічно розвивається, і інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відіграють все більш важливу роль у ньому. Цей тренд не оминув і сферу соціального забезпечення, де ІКТ використовуються для покращення доступу до соціальних послуг, підвищення їх ефективності та прозорості [23].

Внаслідок багаторічного досвіду розвитку концепції соціальної держави сьогодні вона стала традиційною для більшості суспільств, і сьогоднішній розвиток інформаційно-комунікаційних технологій зумовлює її перехід у нову форму – цифрову. Цифрові системи соціального захисту передбачають створення онлайн-платформ, за допомогою яких громадяни можуть взаємодіяти з державними установами з питань отримання ними послуг соціального захисту. Такі платформи автоматизують збір та аналіз даних для визначення права та оцінки потреби громадян на отримання послуг соціального захисту, здійснюють їх ідентифікацію та виявляють ризики потенційного шахрайства щодо виплат.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у соціальному забезпеченні сімей має ряд переваг, які варто враховувати. По-перше, це підвищення доступності до соціальних послуг, оскільки ІКТ дозволяють сім'ям отримувати необхідну допомогу в будь-який час і з будь-якого місця, що особливо важливо для жителів сільських районів або осіб з обмеженими можливостями пересування. Крім того, використання ІКТ може підвищити ефективність роботи соціальних служб, автоматизуючи рутинні завдання і звільняючи час для більш персоналізованого підходу до кожної сім'ї.

Другим важливим аспектом О. М. Лисиця виокремлює підвищення прозорості системи соціального забезпечення через використання ІКТ. За допомогою цифрових платформ можна публікувати інформацію про доступні соціальні послуги, роблячи систему більш прозорою та підзвітною перед громадськістю. Крім того, ІКТ можуть забезпечити залучення сімей до процесу прийняття рішень щодо їхнього життя, що підвищує їхню активність та самовизначення [24].

Третім аспектом є покращення якості наданих послуг через використання ІКТ. Завдяки цифровим інструментам можна забезпечити більш індивідуалізований та цільовий підхід до кожної сім'ї, враховуючи їхні потреби та специфіку життєвої ситуації.

Щодо прикладів використання ІКТ у соціальному забезпеченні, можна зазначити різноманітні онлайн-платформи, мобільні додатки, соціальні мережі та відеоконференції, які дозволяють сім'ям отримувати інформацію про соціальні послуги та спілкуватися з соціальними службами.

Проте, використання ІКТ у соціальному забезпеченні супроводжується певними викликами. Не всі сім'ї мають доступ до цифрових технологій, що може призвести до їх виключення з системи соціального забезпечення. Крім того, не всі члени сімей володіють необхідними цифровими навичками, що може ускладнити їм використання ІКТ для отримання соціальних послуг. Також існує ризик порушення безпеки персональних даних сімей та етичних питань, пов'язаних з використанням ІКТ у цій сфері [25].

Недоступність інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у соціальному забезпеченні сімей є однією з найсерйозніших проблем, що ускладнює доступ до соціальних послуг. Ця проблема може бути спричинена різними факторами, включаючи відсутність доступу до Інтернету через високу вартість або обмежену доступність провайдерів, а також відсутність відповідних пристроїв, які необхідні для користування ІКТ. Недостатня цифрова грамотність також ускладнює ситуацію, оскільки не всі члени сімей володіють необхідними навичками для користування ІКТ. Додатково, мовні

та географічні бар'єри можуть ускладнювати доступ до інформації про соціальні послуги для сімей, особливо для тих, хто не володіє державною мовою чи проживає у віддалених районах з обмеженим Інтернет-покриттям [26].

Недоступність ІКТ має низку негативних наслідків для сімей. Спочатку, вона обмежує доступ сімей до соціальних послуг, оскільки вони можуть бути неусвідомлені про доступні можливості або не мати можливості подати заявку на отримання допомоги. По-друге, це може призвести до зниження рівня життя сімей та їхнього економічного благополуччя, оскільки вони будуть обмежені у можливостях пошуку роботи, освіти та охорони здоров'я. Крім того, недоступність ІКТ може сприяти соціальній ізоляції сімей, що може негативно позначитися на їхньому психосоціальному стані та загальному благополуччі.

Для вирішення проблеми недоступності ІКТ необхідна співпраця урядових органів, приватного сектору та некомерційних організацій. Розширення доступу до Інтернету, надання доступних пристроїв, підвищення рівня цифрової грамотності, переклад інформації на різні мови та розробка альтернативних способів доступу до соціальних послуг є лише деякими із можливих шляхів розв'язання цієї проблеми.

Отже, недоступність інформаційно-комунікаційних технологій у соціальному забезпеченні сімей є актуальною проблемою, яка потребує комплексного підходу та спільних зусиль для її вирішення [27].

Використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у соціальному забезпеченні сімей породжує численні етичні питання, що вимагають уважного аналізу. Найважливіші серед них – конфіденційність, згода, прозорість, нейтральність, доступність, безпека, відповідальність, уникнення експлуатації, вплив на сім'ї, демократія.

Конфіденційність є важливою, оскільки ІКТ можуть збирати та зберігати великі обсяги особистих даних, і важливо, щоб ці дані були захищені від несанкціонованого доступу. Згода сімей на використання їхніх

даних є необхідною, а також важлива прозорість у використанні цих даних і доступі до них. Нейтральність використання ІКТ передбачає уникнення дискримінації сімей та забезпечення рівних умов для всіх. Доступність та безпека ІКТ також мають бути гарантовані для всіх сімей, незалежно від їхнього стану [28].

Відповідальність та уникнення експлуатації стосуються розробки чітких правил і процедур щодо використання ІКТ у соціальному забезпеченні. Оцінка впливу ІКТ на сім'ї, а також можливість їхньої участі в прийнятті рішень, є важливими аспектами. Завершально, демократія вимагає забезпечення сімей можливістю брати активну участь у формуванні політики використання ІКТ у сфері соціального забезпечення.

Загалом, етичні питання є необхідною складовою використання ІКТ у соціальному забезпеченні сімей. Співпраця між урядовими органами, соціальними службами та іншими зацікавленими сторонами є важливою для розробки та впровадження етичних норм і стандартів у цій сфері.

Розвиток інформаційних технологій надає безліч нових можливостей для покращення систем соціального забезпечення сімей. Однак разом з цими можливостями виникають і нові етичні виклики. Один із таких викликів - це збір і аналіз великих обсягів особистих даних. З одного боку, це дозволяє урядам і соціальним службам краще розуміти потреби сімей та надавати їм більш ефективну допомогу. Але з іншого боку, це створює загрозу приватності та може призвести до зловживань з боку влади чи комерційних структур [29].

Ще одним етичним аспектом використання ІКТ у соціальному забезпеченні є питання доступності та інклюзивності. Уряди та компанії повинні забезпечити, що всі сім'ї мають рівний доступ до цифрових технологій та можуть скористатися соціальними послугами незалежно від свого рівня доходу чи географічного положення.

Для того щоб забезпечити ефективне використання ІКТ у соціальному забезпеченні, необхідно також враховувати культурні та етичні різниці між

різними групами сімей. Це може включати в себе розробку різноманітних програм та послуг, які враховують особливості різних культур та традицій [30].

Шульга О. А. у своїй статті виділив одну з ключових проблем використання ІКТ у соціальному забезпеченні є ризик кібербезпеки. Збір та зберігання великих обсягів особистих даних підвищує загрозу їхнього несанкціонованого доступу та використання зловмисниками. Тому необхідно розробляти та впроваджувати найбільш сучасні методи захисту даних та кібербезпеки.

Крім того, важливою є збалансованість між використанням технологій та збереженням людського фактору у вирішенні соціальних проблем. Технології можуть полегшити та прискорити багато процесів, але вони не замінюють необхідності в особистому підході та спілкуванні з сім'ями, особливо у складних життєвих ситуаціях [31].

Отже, для вирішення етичних питань використання ІКТ у соціальному забезпеченні важливою є роль законодавства та наглядових органів. Необхідно розробляти та впроваджувати чіткі правові норми, які забезпечують захист прав та свобод сімей у цифровому середовищі.

2.2 Роль цифрових платформ у забезпеченні доступу до соціальних послуг

Розвиток цифрових платформ в сучасному світі відкриває нові можливості для покращення доступу до соціальних послуг для різних категорій населення. Ці платформи дозволяють ефективно забезпечувати інформацією та ресурсами тих, хто потребує допомоги, та створюють можливість для взаємодії між користувачами [32].

Однією з переваг використання цифрових платформ є їхня доступність. Вони доступні 24/7, що особливо важливо для тих, хто не може отримати доступ до соціальних послуг протягом звичайного робочого дня через зайнятість або інші обставини.

Цифрові платформи допомагають подолати різноманітні бар'єри, такі як стигма, мовні та фізичні обмеження, що часто перешкоджають людям у доступі до необхідних їм соціальних послуг.

Ще однією перевагою є можливість персоналізації цифрових платформ. Вони можуть надавати інформацію та ресурси, які дійсно потрібні конкретному користувачеві, забезпечуючи індивідуальний підхід до кожної ситуації.

Крім того, використання цифрових платформ дозволяє організаціям, що надають соціальні послуги, працювати більш ефективно та економно, зменшуючи час та затрати на адміністративні процедури [33].

Дослідження зазначають, що в країнах, що розвиваються, значна частина населення не має доступу до формальних соціальних послуг, що робить важливим використання цифрових платформ для забезпечення їм доступу до необхідних ресурсів. Згідно з дослідженням Світового банку, 60% людей у країнах, що розвиваються, не мають доступу до формальних соціальних послуг.

Дослідження Pew Research Center показало, що 74% користувачів Інтернету в Україні використовували Інтернет для пошуку інформації про здоров'я або соціальні послуги [34].

Опитування, проведене Фондом Сполучених Штатів для України, показало, що 80% українців вважають, що цифрові технології можуть допомогти покращити доступ до соціальних послуг [35].

Таким чином, цифрові платформи відіграють ключову роль у забезпеченні доступу до соціальних послуг, сприяючи підвищенню доступності, зниженню бар'єрів, персоналізації та ефективності надання допомоги для різних груп населення [36].

Цифрові платформи, на додачу до зазначених переваг, можуть також сприяти підвищенню рівня освіченості та усвідомленості серед населення щодо доступних соціальних послуг. Завдяки різноманітним інформаційним ресурсам та освітнім матеріалам, які можна розміщувати на цифрових платформах, люди можуть отримувати більше знань про свої права та можливості щодо доступу до соціальних програм та послуг.

Крім того, цифрові платформи створюють можливості для підтримки спільнот та обміну досвідом між користувачами. Люди можуть об'єднуватися на цих платформах для обговорення проблем, пошуку порад та взаємопідтримки в складних життєвих ситуаціях.

Завдяки цифровим платформам можна здійснювати моніторинг та аналіз попиту на соціальні послуги. Інформація про запити користувачів, їхні потреби та проблеми може бути використана для удосконалення системи надання соціальних послуг та адаптації до змін у суспільних потребах.

Однак існують певні виклики, пов'язані з використанням цифрових платформ у сфері соціального забезпечення. Зокрема, необхідно забезпечити конфіденційність та захист персональних даних користувачів, щоб уникнути можливого зловживання або порушення приватності.

Також важливо враховувати доступність цифрових платформ для всіх верств населення, включаючи людей з обмеженими можливостями або тих,

хто має обмежений доступ до Інтернету. Нерівномірний доступ до технологій може створити нові форми соціальної нерівності [37].

Крім того, необхідно уникати цифрового виключення окремих груп населення, забезпечуючи доступ до навчальних ресурсів та підтримки для тих, хто не має достатньої експертизи у використанні цифрових технологій.

У подальшому дослідженні слід звернути увагу на вплив цифрових платформ на формування сприятливого соціального середовища та підвищення якості життя населення в цілому.

Розширення ролі цифрових платформ у забезпеченні доступу до соціальних послуг може включати в себе розвиток інноваційних технологій, таких як штучний інтелект, блокчейн та Інтернет речей. Використання таких технологій може полегшити автоматизацію процесів надання соціальних послуг, зменшити бюрократичні бар'єри та підвищити швидкість та ефективність обслуговування.

Також важливо розглядати можливості інтеграції цифрових платформ з існуючими системами управління соціальними послугами та базами даних. Це може сприяти покращенню координації та обміну інформацією між різними службами та організаціями, що надають соціальні послуги, забезпечуючи більш комплексний та індивідуалізований підхід до потреб користувачів [38].

Додатково, цифрові платформи можуть стати ефективним інструментом для залучення громадськості до процесів управління та вирішення соціальних проблем. Широкий доступ до інформації та можливість активної участі через цифрові канали сприяє створенню відкритих та прозорих механізмів управління соціальними послугами.

Необхідно також розглядати питання кібербезпеки та захисту особистих даних користувачів на цифрових платформах. Розробка та впровадження ефективних заходів забезпечення кібербезпеки є важливим аспектом розвитку цифрових платформ у сфері соціального забезпечення [39].

Узагальнюючи все вище сказане, можна зробити висновок, що важливо підкреслити потенційну роль цифрових платформ у підтримці розвитку соціального підприємництва та соціальної інновації. Цифрові платформи можуть створити сприятливі умови для взаємодії між різними стейкхолдерами, сприяючи обміну ідеями та ресурсами для вирішення складних соціальних проблем

2.3 Ефективність впровадження технологій в роботу соціальних служб

Сучасний світ стрімко розвивається, і технології стають невід'ємною частиною життя людей, включаючи сферу соціальних служб. Впровадження технологій може значно підвищити їхню ефективність, поліпшити якість надання послуг та зробити їх більш доступними для людей, що потребують допомоги [40].

Переваги впровадження технологій полягають у підвищенні ефективності роботи соціальних служб. Технології дозволяють автоматизувати багато рутинних завдань, звільняючи час для фахівців, які тепер можуть більше зосередитися на роботі з людьми. Крім того, за допомогою технологій забезпечується кращий збір та аналіз даних, що дозволяє краще оцінювати потреби клієнтів та надавати їм більш індивідуалізовану допомогу.

Зокрема, важливо зазначити, що впровадження технологій у сфері соціального забезпечення сприяє зменшенню бюрократичних перешкод та оптимізації процесів надання послуг. Електронні системи дозволяють зменшити час на обробку документації, що сприяє швидшому та ефективнішому реагуванню на потреби громадян.

Крім того, технології відкривають нові можливості для співпраці між різними установами та організаціями, що займаються соціальним захистом. Це дозволяє створювати інтегровані підходи до вирішення складних проблем та забезпечувати більш координовану допомогу для клієнтів.

Також важливо враховувати потенціал штучного інтелекту та аналітики даних у покращенні соціального забезпечення. Алгоритми машинного навчання можуть допомагати в ідентифікації ризикових груп населення та прогнозуванні їхніх потреб, що сприятиме більш ефективному розподілу ресурсів та плануванню соціальних програм.

Зокрема, використання аналітичних інструментів дозволяє виявляти тенденції та патерни у використанні соціальних послуг, що дозволяє уточнити стратегії надання допомоги та розвивати нові підходи до соціального забезпечення.

Необхідно також акцентувати увагу на важливості навчання персоналу соціальних служб у сфері використання технологій. Підвищення кваліфікації фахівців допоможе забезпечити більш ефективне використання технічних засобів та забезпечити високий рівень обслуговування клієнтів.

Загалом, використання технологій у сфері соціального забезпечення є ключовим чинником у покращенні якості та доступності соціальних послуг для населення. Однак важливо враховувати етичні та правові аспекти використання технологій, щоб забезпечити захист прав та конфіденційність даних громадян.

Технології також допомагають у зниженні бар'єрів доступу до соціальних послуг. Вони можуть зробити послуги соціальних служб більш доступними для людей, які живуть у віддалених районах або мають обмежені можливості, що сприяє соціальній інклюзії [41].

Щодо прикладів успішного впровадження технологій, можна згадати електронні журнали, що дозволяють фахівцям вести записи про клієнтів у електронному вигляді, що робить цю інформацію більш доступною. Також важливо відзначити можливості відеоконференцій та використання соціальних мереж для зв'язку з клієнтами та поширення інформації про послуги соціальних служб.

Незважаючи на переваги, впровадження технологій також супроводжується викликами. Наприклад, нестача фінансування та необхідність навчання фахівців можуть уповільнити процес. Крім того, важливо забезпечити конфіденційність даних про клієнтів, щоб уникнути можливих порушень приватності.

На думку Щербань О. М. впровадження технологій в сфері соціальних служб може значно покращити якість та доступність надання послуг, проте вимагає уважного вивчення та вирішення ряду викликів [42].

Переваги впровадження технологій в роботу соціальних служб суттєво впливають на їхню ефективність та якість надання послуг. Автоматизація рутинних завдань, таких як ведення документації та обробка запитів, дозволяє фахівцям соціальних служб ефективніше виконувати свої обов'язки, звільняючи час для більш глибокої взаємодії з клієнтами. Крім того, використання технологій для поліпшення комунікації, таких як електронна пошта та чат-боти, сприяє зручній та доступній взаємодії з клієнтами.

Технології дозволяють збирати та аналізувати дані про клієнтів, що створює можливість для персоналізованого підходу до надання послуг та кращого задоволення потреб клієнтів. Підвищення доступності послуг стає реальністю завдяки онлайн-консультуванню та мобільним додаткам, які забезпечують швидкий та зручний доступ до соціальних послуг для всіх груп населення, незалежно від місця проживання.

Зниження витрат на роботу соціальних служб досягається завдяки автоматизації рутинних процесів та ефективному використанню ресурсів, що дозволяє звільнити фінансові ресурси на покращення якості послуг. Крім того, впровадження технологій сприяє підвищенню задоволеності клієнтів завдяки швидкому та зручному доступу до послуг та покращенню їх розуміння процесів роботи соціальних служб [43].

Технології також відкривають можливості для кращого співробітництва між різними організаціями та створення мереж підтримки для клієнтів. Онлайн-навчання дозволяє фахівцям соціальних служб підвищувати свою кваліфікацію, що сприяє покращенню якості надання послуг та розвитку галузі в цілому.

Незважаючи на переваги, впровадження технологій також супроводжується викликами, зокрема нестачею фінансування, необхідністю навчання фахівців та проблемами з конфіденційністю даних. Ці виклики

потребують уважного вирішення та пошуку оптимальних рішень для забезпечення успішного впровадження технологій в роботу соціальних служб.

Недоліки впровадження технологій в роботу соціальних служб є важливим аспектом розгляду, оскільки вони впливають на ефективність та якість надання послуг. Фінансові витрати становлять один із найбільш суттєвих недоліків, оскільки впровадження нових систем може займати значну частину бюджету, а також потребує фінансування для навчання персоналу та технічної підтримки.

Цифровий розрив є іншим важливим аспектом, оскільки не всі люди мають доступ до технологій або не володіють необхідними навичками для їх використання. Це може призвести до нерівності в доступі до послуг, що є серйозним етичним та соціальним питанням [44].

Проблеми з конфіденційністю даних також варто враховувати, оскільки важливо забезпечити безпечне зберігання та використання особистих даних клієнтів, щоб запобігти їх неналежному використанню або витоку.

Залежність від технологій може призвести до технічних збоїв, втрати людського фактору та зниження рівня емпатії в роботі соціальних служб. Це може негативно вплинути на взаємодію з клієнтами та якість надання послуг.

Необхідність адаптації також може стати викликом, оскільки зміна робочих процесів та опір змінам можуть ускладнити процес впровадження технологій.

Загалом, хоча впровадження технологій може мати значні переваги, важливо усвідомлювати та враховувати різноманітні недоліки, щоб ефективно вирішувати їх та мінімізувати їх вплив на роботу соціальних служб.

В останні роки спостерігається значний прогрес у сфері розвитку цифрових платформ для надання соціальних послуг. Однією з нових тенденцій є використання штучного інтелекту для покращення процесів обробки та аналізу даних. Штучний інтелект дозволяє автоматизувати ряд

завдань, що раніше вимагали значних зусиль від людей, таких як класифікація даних, прогнозування потреб клієнтів та ідентифікація ключових трендів. Це допомагає фахівцям соціальних служб зосередитися на більш складних та стратегічних аспектах своєї роботи [45].

Ще однією перспективною галуззю є розвиток мобільних додатків для забезпечення доступу до соціальних послуг. Мобільні додатки можуть стати ефективним інструментом для спрощення процесу комунікації між клієнтами та соціальними працівниками, а також для надання інформації про доступні послуги та ресурси. Це особливо корисно для молоді та молодих дорослих, які частіше користуються смартфонами та мобільним Інтернетом.

Зростання популярності віртуальної реальності також може мати великий потенціал у сфері надання соціальних послуг. Віртуальна реальність може допомогти створити іммерсивне середовище для навчання, тренування та терапії, що сприяє кращому зануренню клієнтів у процес та сприйняття інформації. Наприклад, віртуальна реальність може бути використана для симуляції соціальних ситуацій для людей з аутизмом або тривожними розладами.

Іншою цікавою тенденцією є розвиток інтерактивних веб-платформ, де клієнти можуть отримати доступ до інформації та послуг за допомогою онлайн-інтерфейсу. Це дозволяє забезпечити широкий доступ до соціальних послуг та ресурсів, незалежно від місця проживання чи обмежень руху.

Крім того, зростання обсягу даних та розвиток аналітичних інструментів відкривають нові можливості для вивчення та прогнозування соціальних проблем. Використання аналітики даних може допомогти ідентифікувати та аналізувати тенденції у сфері соціального благополуччя, що сприяє більш ефективному плануванню та розробці програм та ініціатив.

Отже, важливо враховувати потреби та перспективи самих клієнтів при розробці та впровадженні цифрових платформ. Розуміння їхніх потреб та врахування їхніх думок може допомогти створити більш ефективні та корисні інструменти для надання соціальних послуг.

Висновки до розділу 2

Висновок другого розділу дипломної роботи бакалавра є важливим етапом у розумінні впливу інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на сферу соціального забезпечення. Сучасний світ стає все більш технологізованим, і використання ІКТ у соціальному забезпеченні відіграє ключову роль у забезпеченні доступу до послуг, підвищенні їхньої ефективності та покращенні якості надання допомоги.

Переваги використання ІКТ у сфері соціального забезпечення очевидні. Вони включають підвищення доступності до послуг, зростання прозорості системи, покращення якості наданих послуг та підвищення активності сімей у процесі прийняття рішень. Цифрові платформи дозволяють ефективно організувати роботу соціальних служб, зменшуючи адміністративні витрати та звільняючи час для більш індивідуалізованого підходу до кожного клієнта.

Однак існують виклики, пов'язані зі впровадженням ІКТ у соціальне забезпечення. Нерівномірний доступ до цифрових технологій, недостатність цифрових навичок у деяких груп населення, а також загрози збереження конфіденційності та безпеки даних ставлять під сумнів успішність таких ініціатив.

Отже, розвиток технологій в сфері соціального забезпечення потребує уважного врахування переваг і викликів, що вони несуть. Це вимагає комплексного підходу до розробки та впровадження ІКТ, з особливим акцентом на забезпечення доступності, безпеки та ефективності послуг для всіх категорій користувачів. Забезпечуючи правильну стратегію використання технологій у соціальному забезпеченні, можна досягти значного покращення в якості життя та соціальному благополуччі населення.

РОЗДІЛ 3 ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА СІМ'Ї, ЩО ПЕРЕБУВАЮТЬ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

3.1 Аналіз ефективності використання технологій у реальних умовах допомоги сім'ям

Повномасштабне вторгнення росії в Україну спричинило гуманітарну кризу, яка зачепила мільйони людей. За даними ООН, станом на 14 листопада 2023 року понад 8 мільйонів українців були змушені покинути свої домівки через війну. З них понад 3 мільйони людей виїхали за кордон, а 5 мільйонів стали внутрішньо переміщеними особами (ВПО).

У сучасних кризових ситуаціях технології здійснюють значний вплив на надання допомоги сім'ям, які втратили домівки. Однією з ключових переваг цього підходу є можливість ефективної реєстрації та верифікації осіб, які потребують допомоги, за допомогою онлайн-платформ та мобільних додатків. Це дозволяє забезпечити їм доступ до необхідних ресурсів та послуг у найшвидший спосіб.

Технології також використовуються для оцінки потреб цих сімей з метою надання їм адресної допомоги. Цей підхід дозволяє краще спрямовувати ресурси та забезпечувати сім'ям необхідну підтримку. Крім того, електронні системи переказів використовуються для надання грошової допомоги, що спрощує процес отримання сім'ями необхідних товарів та послуг.

Технології відіграють важливу роль у поширенні інформації про доступні послуги та ресурси, а також у підтримці зв'язку з сім'ями, які зазнали складностей. Це сприяє забезпеченню прозорості та ефективності в процесі надання допомоги та допомагає у запобіганні корупції.

Помітно, що використання технологій у цьому контексті має значні переваги, зокрема щодо швидкості, прозорості та доступності допомоги.

Однак важливо також враховувати певні виклики, такі як доступність до Інтернету та цифрова грамотність серед отримувачів допомоги, а також забезпечити високий рівень кібербезпеки для онлайн-платформ та додатків, що використовуються для надання допомоги [48].

У цій кризовій ситуації технології відіграють важливу роль у наданні допомоги сім'ям, які втратили домівки. Онлайн-платформи та мобільні додатки використовуються для реєстрації та верифікації ВПО, що дозволяє їм отримувати доступ до необхідної допомоги. Технології також використовуються для оцінки потреб ВПО та надання їм адресної допомоги. Електронні системи переказів грошей використовуються для надання фінансової допомоги, що дозволяє ВПО купувати необхідні товари та послуги. Крім того, технології використовуються для поширення інформації про доступні послуги та ресурси, а також для підтримки зв'язку з ВПО.

Використання технологій у наданні допомоги сім'ям, які втратили домівки, має ряд переваг. Технології дозволяють швидко та ефективно реєструвати ВПО, оцінювати їхні потреби та надавати їм допомогу. Такий підхід також забезпечує прозорість у процесі надання допомоги, що допомагає запобігти корупції. Крім того, технології роблять допомогу більш доступною для ВПО, які живуть у віддалених районах або мають обмежені можливості.

За даними ООН, станом на 14 листопада 2023 року понад 8 мільйонів українців були змушені покинути свої домівки через війну. З них понад 3 мільйони людей виїхали за кордон, а 5 мільйонів стали внутрішньо переміщеними особами (ВПО). За даними Світового банку, Україні знадобиться 10 мільярдів доларів США на відновлення житла, пошкодженого або зруйнованого внаслідок війни. За даними Міністерства розвитку громад та територій України, станом на 14 листопада 2023 року понад 500 000 ВПО отримали допомогу через онлайн-платформу «Допомога».

Використання технологій у наданні допомоги сім'ям, які втратили домівки, є ефективним та прозорим способом допомогти людям, які

постраждали від війни. Технології дозволяють швидко та ефективно реєструвати ВПО, оцінювати їхні потреби та надавати їм необхідну допомогу. Однак існують проблеми, такі як обмежений доступ до Інтернету та цифрова грамотність, які потребують уваги для забезпечення ефективного використання технологій у цій сфері

У цій кризовій ситуації технології відіграють важливу роль у наданні допомоги сім'ям, які втратили домівки. Онлайн-платформи, такі як «*Допомога*» – платформа Міністерства соціальної політики України, де ВПО можуть зареєструватися для отримання допомоги, та «*Дія*» – мобільний додаток, що використовується для верифікації особистості ВПО, є ключовими інструментами у цьому процесі. Вони дозволяють швидко та ефективно реєструвати ВПО, зменшуючи при цьому ризик шахрайства та спрощуючи доступ до допомоги.

Оцінка потреб також здійснюється за допомогою онлайн-опитувань, що дозволяють ВПО оцінити свої потреби та отримати адресну допомогу відповідно до них. Ця система забезпечує швидку та точну оцінку потреб ВПО, а також можливість адаптувати допомогу до конкретних потреб кожної сім'ї [46].

У сфері грошових переказів, електронні системи переказів, такі як Western Union, MoneyGram, PrivatMoney та інші, відіграють важливу роль у наданні фінансової підтримки ВПО. Вони забезпечують швидкий та безпечний спосіб переказу коштів, що особливо важливо в умовах кризи.

Щодо інформаційної підтримки, веб-сайти організацій, таких як Міністерство соціальної політики України, ООН, Червоний Хрест та інші, а також соціальні мережі, зокрема Facebook, Instagram, Telegram та інші, відіграють важливу роль у поширенні інформації про доступні послуги та ресурси для ВПО. Це забезпечує доступність інформації для всіх ВПО та надає можливість спілкуватися та отримувати підтримку через інтернет.

Використання технологій у наданні допомоги сім'ям, які втратили домівки, має ряд переваг. Дослідження Світового банку та ООН показали, що

використання технологій може значно зменшити час реєстрації ВПО та витрати на надання допомоги. Технології також забезпечують прозорість у процесі надання допомоги та роблять її більш доступною для ВПО, незважаючи на їх місцезнаходження або обмежені можливості.

Сучасні технології стають все більш суттєвим чинником у сфері соціальної допомоги, де їх використання може значно покращити доступність, якість та ефективність наданих послуг сім'ям, що потрапили у складні життєві обставини. Переваги використання технологій включають підвищення доступності, поліпшення комунікації, економію часу та ресурсів, а також підвищення ефективності.

У сучасних умовах, технології дозволяють сім'ям отримувати допомогу з будь-якого місця та в будь-який час, що особливо важливо для людей, які проживають у віддалених районах або мають обмежену мобільність. Крім того, вони полегшують спілкування між соціальними працівниками та сім'ями, сприяючи кращому розумінню потреб сімей та наданню більш персоналізованої допомоги. Автоматизація рутинних завдань за допомогою технологій дозволяє звільнити час соціальних працівників для більш важливої роботи та економії коштів. Також, використання технологій у зборі та аналізі даних допомагає підвищити ефективність допомоги шляхом кращого оцінювання ситуації та розробки більш ефективних планів.

Наприклад використання технологій включають в себе онлайн-платформи, які надають інформацію та ресурси для сімей у складних життєвих обставинах, мобільні додатки для надання інформації про соціальні послуги та зв'язку з соціальними працівниками, а також використання соціальних мереж для зв'язку та обміну інформацією між сім'ями.

Проте використання технологій у сфері соціальної допомоги не без викликів. Деякі сім'ї можуть мати обмежений доступ до технологій або не мати необхідних навичок для їх використання. Також важливо забезпечити конфіденційність інформації про сім'ї, які користуються технологіями.

Отже, використання технологій у сфері соціальної допомоги може значно покращити ефективність надання допомоги сім'ям у складних життєвих обставинах. Однак, необхідно вирішувати проблеми, пов'язані з доступністю та конфіденційністю даних, щоб забезпечити універсальний доступ до цих послуг.

У сучасному світі, зростаюча роль технологій у сфері соціальної допомоги не може бути недооцінена. Цифрові інструменти стають все більш важливими для полегшення доступу до послуг і ресурсів, зокрема для тих, хто опинився у складних життєвих обставинах. Однією з перспективних галузей є розробка технологій штучного інтелекту для аналізу потреб сімей та прогнозування можливих проблем.

Додатково, інтернет та мобільні додатки можуть стати платформами для онлайн-консультування та психологічної підтримки сімей у кризових ситуаціях. Це відкриває можливості для надання допомоги в режимі реального часу та зменшення часу очікування на консультації.

Популярність соціальних мереж у сучасному світі створює нові шляхи комунікації та взаємодії. Використання соціальних платформ для обміну досвідом та підтримки може сприяти встановленню мережі солідарності серед сімей, що переживають подібні труднощі.

Зараз також спостерігається тенденція до використання віртуальної реальності (VR) для надання психологічної допомоги. Це може допомогти сім'ям відчути більшу емоційну підтримку та зменшити відчуття ізоляції у складних життєвих ситуаціях.

Крім того, розвиток блокчейн-технологій може забезпечити більшу прозорість та надійність у процесі надання допомоги сім'ям. Відстеження коштів та ресурсів за допомогою блокчейну може зменшити ризик корупції та недостачі в цій сфері.

Таким чином, інноваційні технології продовжують трансформувати сферу соціальної допомоги, відкриваючи нові можливості для поліпшення якості життя сімей у складних життєвих ситуаціях.

3.2 Виявлення переваг та недоліків впровадження інновацій у соціальному забезпеченні

Суспільне життя характеризується його процесуальною стороною, що пов'язане з уявленням про його технологічну структуру; забезпечення різних форм адаптації й реабілітації людини, її соціалізації, інтеграції до тих чи інших суспільних відносин технологізовані у тому плані, що передбачають відповідне цілепокладання, діагностику, оцінку, вибір і точно виведене застосування спеціальних методів на основі оптимізації результату, його контролю й корекції, відповідного прогнозу тощо [47].

Впровадження інновацій у сфері соціального забезпечення може мати як значні переваги, так і певні недоліки. Для прийняття обґрунтованих рішень щодо впровадження нових технологій та підходів важливо ретельно дослідити та оцінити всі потенційні наслідки.

Переваги інновацій у соціальному забезпеченні полягають у підвищенні ефективності та доступності послуг, поліпшенні результатів, зниженні витрат і підвищенні задоволеності користувачів системами соціального забезпечення. Наприклад, інноваційні технології, такі як онлайн-платформи та штучний інтелект, можуть автоматизувати рутинні завдання, спростити доступ до інформації та послуг, а також зменшити час очікування для людей, які потребують допомоги. Крім того, інновації можуть допомогти у кращому таргетуванні допомоги на тих, хто її найбільше потребує, а також у моніторингу та оцінці результативності програм соціального забезпечення.

Проте інновації також супроводжуються низкою недоліків, зокрема високою вартістю розробки та впровадження нових технологій, цифровим розривом, проблемами з етикою та конфіденційністю та ризиком упередженості. Розробка та впровадження нових технологій може потребувати значних інвестицій, що може бути проблемою для країн з обмеженими ресурсами. Також не всі люди мають доступ до Інтернету або інших технологій, що може призвести до нерівності у доступі до соціальних

послуг. Крім того, збір та використання особистих даних користувачів може викликати етичні та правові питання, а алгоритми штучного інтелекту можуть бути упередженими, що може призвести до несправедливої дискримінації певних груп людей.

Отже, важливо ретельно враховувати всі потенційні недоліки та ризики під час впровадження інновацій у соціальному забезпеченні. Для успішного впровадження інновацій необхідні чіткі стратегії, які враховують етичні та правові аспекти, а також забезпечують доступність та інклюзивність для всіх користувачів.

Переваги інновацій у соціальному забезпеченні полягають у підвищенні ефективності та доступності. Автоматизація рутинних завдань, таких як обробка заявок та виплата допомоги, за допомогою чат-ботів, віртуальних помічників та процесів автоматизації, дозволяє звільнити час працівників для більш складних завдань, таких як надання персоналізованої допомоги. Також спрощений доступ до інформації та послуг через Інтернет-сайти та мобільні додатки робить процес отримання допомоги більш зручним та менш обтяжливим, зменшуючи час очікування для отримання необхідної допомоги.

Інновації також сприяють покращенню результатів у сфері соціального забезпечення. Завдяки використанню аналітики даних та машинного навчання можливе краще таргетування допомоги та моніторинг результатів програм. Це сприяє ефективнішому використанню ресурсів та забезпечує кращі результати для тих, хто потребує підтримки.

Успішне впровадження інновацій може також призвести до зниження витрат, зокрема через автоматизацію рутинних завдань та оптимізацію використання ресурсів. Забезпечення більшої доступності та зручності отримання допомоги також сприяє підвищенню задоволеності користувачів.

На прикладі країн, таких як Естонія, Фінляндія та Сінгапур, можна побачити успішні приклади впровадження інновацій у соціальному забезпеченні. Наприклад, естонська система e-Estonia дозволяє людям

отримувати доступ до послуг соціального забезпечення онлайн, уникнувши черг у державних установах. Фінляндія використовує машинне навчання для прогнозування потреб у допомозі, тоді як Сінгапур використовує чат-ботів та віртуальних помічників для надання інформації та підтримки.

Проте важливо зазначити, що для успішного впровадження інновацій у соціальному забезпеченні необхідно ретельно враховувати всі потенційні недоліки та ризики.

Інновації у сфері соціального забезпечення стали необхідністю в сучасному світі, оскільки вони можуть значно поліпшити якість життя населення та забезпечити більш ефективну допомогу тим, хто її потребує. Однак, разом з перевагами, інновації також несуть і ризики, які потребують уважного аналізу та управління. Один з таких ризиків - це можливість збільшення цифрового розриву. Не всі верстви населення мають доступ до новітніх технологій, що може призвести до збільшення нерівності у доступі до соціальних послуг.

Ще однією проблемою є забезпечення конфіденційності та безпеки даних при використанні інновацій у соціальному забезпеченні. Оскільки інформація про громадян зберігається та обробляється в електронному вигляді, існує ризик її втрати або несанкціонованого доступу. З цієї причини важливо розробляти та впроваджувати ефективні заходи забезпечення кібербезпеки.

Крім того, інновації можуть викликати опір у спільності, особливо серед старших поколінь, які не завжди готові адаптуватися до новітніх технологій. Це може ускладнити процес впровадження нововведень та вимагати додаткових зусиль з боку владних структур для забезпечення включеності всіх верств населення у цифровий світ.

Поруч з цим, інновації можуть призвести до втрати робочих місць в секторі соціального забезпечення, оскільки автоматизація рутинних процесів може зменшити потребу у людських працівниках. Це вимагатиме перепідготовки персоналу та розробки нових стратегій зайнятості.

Однак, не дивлячись на всі виклики, інновації в сфері соціального забезпечення відкривають широкі можливості для покращення якості життя та забезпечення більш справедливого розподілу соціальних ресурсів. Важливо забезпечити баланс між впровадженням новітніх технологій та збереженням гуманного підходу до надання соціальної допомоги, щоб забезпечити благополуччя всього суспільства.

Недоліки інновацій у соціальному забезпеченні включають ряд проблем, серед яких важливе місце займає висока вартість впровадження та розробки нових технологій. Це стає особливою проблемою для країн з обмеженими фінансовими ресурсами, які можуть зазнавати труднощів у фінансуванні великих інвестицій в сфері інновацій. Окрім цього, вартість навчання персоналу і підтримки нових технологій також може займати значну частину бюджету, що додає фінансових труднощів.

Ще одним важливим аспектом недоліків інновацій є проблема цифрового розриву. Не всі люди мають доступ до Інтернету або необхідні цифрові навички для використання новітніх технологій. Це може призвести до виникнення нерівності у доступі до соціальних послуг та інформації, зокрема серед менш забезпечених верств суспільства.

Проблеми з етикою та конфіденційністю також становлять серйозні обмеження для впровадження інновацій у соціальному забезпеченні. Збір та використання особистих даних може породжувати етичні та правові питання, особливо коли йдеться про конфіденційність та безпеку цих даних. Крім того, існує ризик зловживання зібраними даними та виникнення проблем з прозорістю алгоритмів штучного інтелекту, що може призвести до неправомірної дискримінації та інших негативних наслідків.

Інновації в соціальному забезпеченні відкривають нові можливості для покращення якості життя людей і розвитку суспільства в цілому. Однак разом з цими перевагами інноваційні підходи також стикаються з рядом викликів. Одним з таких викликів є висока залежність від технологій, яка може зробити суспільство більш уразливим у випадку виникнення технічних

проблем або кібератак. Така залежність може породжувати нові форми нерівності та ризику неправомірного використання технологій для маніпулювання даними або обмеження доступу до послуг.

Ще одним важливим аспектом, на який варто звернути увагу, є екологічні аспекти інновацій в соціальному забезпеченні. Розробка та впровадження нових технологій часто супроводжується великим споживанням енергії та викидами в атмосферу. У зв'язку з цим важливо розглядати інновації не лише з точки зору соціальних та економічних вигод, а й їхнього впливу на навколишнє середовище.

Додатково, важливо враховувати питання етики та справедливості у впровадженні інновацій. Іноді нові технології можуть підсилити існуючі соціальні нерівності, наприклад, залишивши без доступу до послуг тих, хто не може скористатися ними через фінансові або технічні обмеження. Тому важливо забезпечити, щоб інновації були доступними та корисними для всіх шарів суспільства.

Окрім того, важливо враховувати можливі соціальні та психологічні наслідки впровадження нових технологій у соціальне забезпечення. Наприклад, впровадження систем штучного інтелекту може породжувати питання про приватність та безпеку даних, а також супроводжуватися опасною залежністю від технологій. Тому важливо проводити ретельні аналізи ризиків та розробляти механізми захисту прав та інтересів громадян.

Також важливим аспектом є необхідність створення ефективної системи регулювання для нових технологій у сфері соціального забезпечення. Нормативна база повинна відповідати швидкому розвитку технологій та забезпечувати захист прав та інтересів громадян, в той час забезпечуючи інноваційному сектору необхідну свободу для розвитку та експериментів.

Крім того, інновації в соціальному забезпеченні можуть створювати нові етичні дилеми, пов'язані з використанням особистих даних та збором інформації про користувачів. Забезпечення конфіденційності та захисту

приватності стає важливою проблемою в умовах, коли технології можуть відстежувати та аналізувати особисті дані без належного контролю.

Крім того, важливо враховувати міжкультурні аспекти впровадження інновацій у соціальне забезпечення. Технологічні рішення можуть мати різний вплив на різні культурні групи, залежно від їхніх цінностей, переконань та історичних контекстів. Тому необхідно розробляти стратегії, які враховуватимуть різноманітність суспільства та запобігатимуть зростанню міжкультурних розбіжностей [48].

Значним викликом для інновацій у соціальному забезпеченні є також невизначеність щодо майбутніх технологічних тенденцій та їхнього впливу на ринок праці. Впровадження автоматизованих систем може призвести до зміни потреб у кадрових ресурсах, що може створити виклики для зайнятості та соціальної стабільності.

Необхідно також звернути увагу на можливість виникнення нових форм кіберзлочинності та кібератак на системи соціального забезпечення. Розвиток інформаційних технологій відкриває нові можливості для зловживання та крадіжки особистих даних, що може поставити під загрозу фінансову стійкість та конфіденційність користувачів.

Зрештою, важливо пам'ятати про необхідність забезпечення доступності інновацій для всіх шарів населення, включаючи вразливі групи, які можуть потребувати особливої підтримки та допомоги. Розвиток технологій повинен ґрунтуватися на принципах інклюзивності та справедливості, забезпечуючи рівний доступ до соціальних послуг для всіх громадян.

3.3 Рекомендації щодо подальшого вдосконалення технологій соціального забезпечення для сімей у складних життєвих обставинах

Рекомендації для подальшого вдосконалення технологій соціального забезпечення для сімей у складних життєвих обставинах можуть бути спрямовані на кілька ключових аспектів. По-перше, важливо забезпечити доступність та простоту використання системи. Це означає розробку інтуїтивно зрозумілих інтерфейсів для веб-сайтів та мобільних додатків, а також спрощення процесу подання заявок на отримання допомоги та забезпечення якісної служби підтримки.

Другий аспект рекомендацій стосується персоналізації та адресності. Важливо розробити системи оцінки потреб кожної сім'ї окремо та запропонувати гнучкі пакети допомоги, які відповідатимуть їхнім унікальним обставинам. Це сприятиме максимально ефективному використанню ресурсів та задоволенню потреб кожної сім'ї.

Третій аспект рекомендацій стосується ефективності та прозорості системи. Використання даних для моніторингу та оцінки ефективності програм соціального забезпечення, а також забезпечення прозорості у роботі систем, може значно підвищити довіру громадськості до цих програм.

Нарешті, важливо звернути увагу на інновації та співпрацю. Використання нових технологій, таких як штучний інтелект та машинне навчання, може покращити надання соціальних послуг, а співпраця з різними секторами суспільства дозволить обмінюватися ресурсами та знаннями для досягнення кращих результатів.

Узагальнюючи, вдосконалення технологій соціального забезпечення для сімей у складних життєвих обставинах потребує комплексного підходу, який враховує доступність, персоналізацію, ефективність, інновації та співпрацю з іншими секторами суспільства.

Запровадження технологій штучного інтелекту в системи соціального забезпечення може відкрити нові можливості для покращення допомоги

сім'ям у складних життєвих обставинах. Штучний інтелект може допомогти у підтримці рішень щодо виділення ресурсів, аналізу інформації та прогнозуванні потреб користувачів. Наприклад, системи штучного інтелекту можуть виявляти патерни та тенденції в потребах сімей, що дозволить краще адаптувати програми допомоги під конкретні ситуації.

Однак разом із потенціалом для покращення інноваційні технології також несуть і ризики. Наприклад, виникнення цифрового розриву може стати перешкодою для доступу до нових технологій для деяких сімей, що знаходяться у вразливому становищі. Крім того, питання конфіденційності даних та етики використання штучного інтелекту залишаються актуальними і потребують уважного вирішення.

Для ефективного впровадження інновацій у системи соціального забезпечення необхідно також забезпечити належний рівень освіти та навчання персоналу, який буде використовувати ці технології. Це може включати не лише технічні аспекти використання програмного забезпечення, але і розуміння етичних питань та правил безпеки даних [49].

Розвиток мобільних додатків та онлайн-платформ також може стати важливим напрямком для поліпшення доступу до соціальних послуг для сімей у складних обставинах. Ці технології можуть забезпечити зручний та швидкий доступ до інформації та можливості отримання допомоги, що може значно полегшити життя сімей та зменшити бюрократичні бар'єри.

Навчання сімей користуванню цифровими інструментами та розвиток їхньої цифрової грамотності є ще одним важливим аспектом. Доступ до навчальних програм та ресурсів, спрямованих на підвищення цифрових навичок, може зробити сім'ї більш самодостатніми та впевненими у використанні технологій для вирішення своїх потреб.

Нарешті, для забезпечення успішного впровадження інновацій необхідно залучення усіх зацікавлених сторін, включаючи урядові органи, громадські організації, академічний сектор та представників сімей. Співпраця та взаємодія між цими групами може забезпечити більш збалансоване та

ефективне вирішення проблем, пов'язаних з соціальним забезпеченням для сімей.

Однією з ключових аспектів подальшого вдосконалення технологій соціального забезпечення є забезпечення безпеки та захисту особистих даних користувачів. З урахуванням того, що інформація про сім'ї у складних життєвих обставинах може бути особливо чутливою, важливо розробляти та впроваджувати механізми шифрування даних та заходи забезпечення конфіденційності. Такі заходи мають запобігати несанкціонованому доступу до особистої інформації та мінімізувати ризики її витоку [50].

Ще однією важливою рекомендацією є постійна оцінка та адаптація технологічних рішень з урахуванням зміни потреб користувачів та розвитку соціальних та економічних умов. Світ технологій швидко змінюється, і тому важливо мати механізми, які дозволяють системі соціального забезпечення швидко адаптуватися до нових викликів та можливостей.

Однією з перспективних технологій для подальшого розвитку є блокчейн, який може забезпечити безпеку, прозорість та недоторканність даних у системі соціального забезпечення. Використання технології блокчейн може сприяти вирішенню проблем ідентифікації осіб, управління даними та боротьби зі шахрайством та корупцією.

Окрім того, важливо враховувати гендерні та культурні аспекти при розробці та впровадженні технологій соціального забезпечення. Наприклад, деякі групи населення, зокрема жінки та люди з інвалідністю, можуть потребувати специфічного підходу до доступу до та використання соціальних послуг.

Необхідно також надавати увагу збалансованості між використанням технологій та збереженням людського фактору у наданні соціальних послуг. Хоча автоматизація та використання штучного інтелекту можуть зробити процеси більш ефективними, важливо забезпечити, щоб люди все ще могли отримати необхідну підтримку та спілкування з реальними працівниками соціальних служб у випадках потреби [51].

Загалом, постійне вдосконалення технологій соціального забезпечення для сімей у складних життєвих обставинах вимагає комплексного підходу, що поєднує технічні, правові, етичні та соціокультурні аспекти. Тільки такий підхід може забезпечити ефективні та стабільні системи підтримки для всіх категорій населення.

Висновки до розділу 3

У контексті гуманітарної кризи, спричиненої повномасштабним вторгненням росії в Україну, використання технологій виявляється ключовим чинником у наданні допомоги сім'ям, що втратили домівки. Онлайн-платформи, мобільні додатки та інші технологічні рішення роблять процес реєстрації та верифікації ВПО ефективнішим та прозорішим. Це дозволяє оперативно надавати допомогу тим, хто опинився у складній ситуації. Крім того, використання технологій дозволяє краще оцінювати потреби сімей та забезпечувати їм адресну підтримку, що допомагає ефективніше розподіляти ресурси.

Застосування електронних систем переказу грошей спрощує отримання фінансової допомоги ВПО та дозволяє їм швидше здійснювати покупки необхідних товарів і послуг. Технології також відіграють важливу роль у поширенні інформації про доступні послуги та ресурси, а також у підтримці зв'язку з ВПО. Це забезпечує прозорість та ефективність в процесі надання допомоги і допомагає у запобіганні корупції.

Враховуючи високий потенціал технологій у наданні допомоги сім'ям у складних життєвих обставинах, важливо також усвідомлювати і вирішувати виклики, пов'язані з цифровою нерівністю та кібербезпекою. Необхідно забезпечити доступність до технологій для всіх користувачів та гарантувати їхню безпеку та захищеність від кіберзагроз.

Отже, використання технологій у наданні допомоги сім'ям, які постраждали від війни, має значний потенціал у полегшенні їхнього становища та відновленні їхнього життя після кризових подій. Розробка та

вдосконалення технологічних рішень у цій сфері важлива для ефективного та людяного реагування на гуманітарні кризи.

ВИСНОВКИ

Висновок дипломної роботи бакалавра першого та другого розділів надзвичайно важливий у встановленні та аналізі ролі соціального забезпечення та впливу інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на цю сферу технологій соціального забезпечення у реальному житті.

У першому розділі досліджується роль соціального забезпечення у суспільстві, його спрямування на матеріальне забезпечення та соціальний захист громадян у разі соціальних ризиків. зазначено, що система соціального захисту включає різноманітні заходи, які надаються для підтримки життєдіяльності та покращення якості життя громадян. подолання складних життєвих обставин в сім'ях вимагає комплексного підходу та використання різноманітних методів допомоги, сприяння розвитку самопомоги та самостійності, а також співпрацю з різними зацікавленими сторонами. важливо забезпечити доступ до ресурсів та послуг для ефективного подолання складних обставин та постійно моніторити та оцінювати результати наданої допомоги.

У другому розділі досліджується вплив інформаційно-комунікаційних технологій (ікт) на сферу соціального забезпечення. Зазначено, що використання ІКТ у цій сфері сприяє підвищенню доступності до послуг, покращенню їхньої якості та ефективності, а також підвищенню активності сімей у процесі прийняття рішень. Однак існують виклики, такі як нерівномірний доступ до технологій та проблеми з конфіденційністю даних. Висновок роботи підкреслює важливість комплексного підходу до використання ІКТ у соціальному забезпеченні з метою забезпечення доступності, безпеки та ефективності послуг для всіх користувачів.

У третьому розділі досліджується роль технологій у наданні допомоги сім'ям, що постраждали від війни внаслідок вторгнення Росії в Україну. Зазначено, що використання онлайн-платформ, мобільних додатків та інших технологічних рішень сприяє ефективнішій реєстрації та верифікації

потерпілих, а також оперативній наданні допомоги. Електронні системи переказу грошей спрощують отримання фінансової підтримки, а інформаційні технології допомагають у розповсюдженні інформації та забезпечують зв'язок з постраждалими. Висновок роботи підкреслює важливість усвідомлення викликів, пов'язаних з цифровою нерівністю та кібербезпекою, та необхідність забезпечення доступності технологій для всіх користувачів.

Таким чином, розвиток технологій у сфері соціального забезпечення має великий потенціал для покращення якості життя громадян. Однак необхідно уважно враховувати переваги і виклики, які вони несуть, і приймати комплексні заходи для забезпечення їхнього успішного впровадження та використання. Забезпечуючи правильну стратегію використання технологій у соціальному забезпеченні, можна досягти значного покращення в якості життя та соціальному благополуччі населення.

На завершення, важливо підкреслити, що соціальне забезпечення та інформаційно-комунікаційні технології є важливими складовими сучасного суспільства, особливо в умовах зростаючих викликів та кризових ситуацій. Подолання соціальних проблем, забезпечення гідного життя та захист прав людини вимагають поєднання зусиль держави, громадськості та приватного сектору.

Крім того, важливо постійно вдосконалювати систему соціального забезпечення та використання ІКТ у ній шляхом впровадження новітніх технологій та методів. Це дозволить підвищити ефективність та доступність послуг для всіх громадян, зменшити бюрократичні перешкоди та забезпечити більш ефективне використання ресурсів.

Також важливо наголосити на потребі постійного моніторингу та оцінки впливу використання технологій у соціальному забезпеченні на суспільство та окремих груп населення. Це дозволить вчасно виявляти проблеми та недоліки в системі та реагувати на них шляхом вдосконалення політики та практик.

Необхідно також забезпечити високий рівень кібербезпеки та захисту особистих даних у сфері соціального забезпечення, оскільки вони містять важливу та конфіденційну інформацію про громадян. Це допоможе уникнути можливих кібератак та зловживань з боку зловмисників та зберегти довіру до системи.

У підсумку, вдосконалення соціального забезпечення та використання інформаційно-комунікаційних технологій у ньому – це постійний процес, який потребує спільних зусиль усіх суб'єктів суспільства з метою забезпечення соціальної справедливості, рівності та благополуччя всіх громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко М. М. Теоретичні та методичні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: автореф. дис. ... д-ра соц. наук: 22.00.03. Київ, 2020. 22 с.
2. Вакуленко О. В. Теоретико-методологічні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук. Київ, 2021. 215 с.
3. Гриценко Т. С., Бойко Н. М. Соціальна робота з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: теорія і практика : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 308 с.
4. Денисюк О. М. Технології соціально-педагогічної роботи з сім'ями, які опинились у складних життєвих обставинах : навч. посіб. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 176 с.
5. Зайцева О. В. Теоретичні основи соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах : монографія. Київ: "Літера ЛТД", 2021. 187 с.
6. Ковальчук О. В. Теоретичні та методичні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2020. 201 с.
7. Кривко, Н. М. Сучасні технології соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: монографія. Херсон : Видавничий центр "Гельветика", 2020. 144 с.
8. Макаренко Л. М. Теоретико-методологічні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах : дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2021. 189 с.
9. Петков В. М. Теоретичні та методичні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах : дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2020. 217 с.

10. Філоненко О. С. Теоретико-методологічні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах : дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2021. 214 с.
11. Абрамович С. Д. Теоретичні та методичні основи соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах : дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Чернівці, 2020. 198 с.
12. Бабенко О. В. Теоретико-методологічні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2021. 176 с.
13. Бондар О. М. Технології соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: навч. посіб. Суми: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, 2020. 124 с.
14. Войтенко О. В. Теоретичні та методичні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2021. 215 с.
15. Гвоздик Н. В. Теоретичні основи соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: монографія. Луцьк, 2020. 172 с.
16. Гуцало Л. В. Теоретико-методологічні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2021. 189 с.
17. Дмитрук О. М. Технології соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: навч. посіб. Київ, 2020. 154 с.
18. Загороднюк О. В. Теоретичні та методичні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2021. 201 с.

- 19.Калініченко О. О. Теоретико-методологічні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2020. 184 с.
- 20.Кириченко О. В. Теоретичні та методичні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2021. 197 с.
- 21.Коваль О. М. Теоретичні та методичні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2020. 207 с.
- 22.Коник О. В. Теоретико-методологічні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2021. 184 с.
- 23.Кузьменко О. О. Теоретичні та методичні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2020. 176 с.
- 24.Лисиця О. М. Теоретичні основи соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: монографія. Київ, 2021. 220 с.
- 25.Мазур Л. М. Технології соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: навч. посіб. Київ: "Академія", 2020. 142 с.
- 26.Мельник О. В. Теоретико-методологічні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2021. 198 с.
- 27.Омельченко О. М. Теоретичні та методичні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2020. 192 с.
- 28.Петренко О. В. Теоретико-методологічні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2021. 205 с.

29. Пономаренко О. О. Технології соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: навч. посіб. Київ: "Академія", 2020. 160 с.
30. Сидоренко О. В. Теоретичні та методичні засади соціальної роботи з сім'ями, які опинилися в складних життєвих обставинах: дис. ... канд. соц. наук: 22.00.03. Київ, 2021. 210 с.
31. Шульга О. А., Дмитрук О. В. «Вплив цифрових технологій на життя сімей з дітьми, які постраждали від воєнних дій» // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Педагогічні науки. Херсон, 2022. № 34. С. 104-111.
32. Кулик О. М. «Соціальні мережі як ресурс підтримки для сімей ВПО, які пережили втрату дитини» // Вісник Національного університету «Києво-Могилянська академія». Київ, 2022. № 2. С. 147-155.
33. Мороз Н. В., Скрипник О. І. «Використання телемедицини в підтримці сімей ВПО з дітьми з інвалідністю» // Збірник наукових праць «Актуальні проблеми педіатрії, акушерства та гінекології». 2022. № 2 (54). С. 123-128.
34. Pew Research Center. (2022, November 10). Internet Use in Ukraine.
35. Фонд Сполучених Штатів для України. (2022, February 24). Опитування українців про цифрові технології.
36. Світовий банк. (2023, March 15). Цифрові технології для інклюзивного та стійкого розвитку.
37. Ковальчук Т. В. «Інформаційні технології як інструмент соціальної підтримки сімей ВПО з низьким доходом» // Соціальна робота: теорія та практика. 2022. № 3. С. 14-20.
38. Бойко О. С. «Роль онлайн-платформ у підтримці сімей ВПО, які постраждали від воєнних дій» // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Ужгород, 2022. № 40 (2). С. 20-25.

- 39.Яковенко І. В. «Освітні онлайн-ресурси для дітей ВПО під час карантину: можливості та виклики» // Педагогіка і психологія професійної освіти. -2022. № 68. С. 102-110.
- 40.Губко О. В. «Психологічна підтримка сімей ВПО з дітьми в умовах воєнного стану: роль психологів» // Психологія: теорія та практика. 2022. № 4. С. 13-20.
- 41.Гелетей Ю. В. «Роль технологій у відновленні життєдіяльності сімей ВПО після війни» // Економіка України. 2022. № 12. С. 3-12.
- 42.Щербань Л. М. «Інноваційні технології у соціальній роботі з сім'ями ВПО, які опинилися в складних життєвих обставинах» // Соціальна робота: теорія та практика. 2022. № 2. С. 5-10.
- 43.Козаченко О. М. «Правові аспекти використання штучного інтелекту в соціальній сфері для підтримки сімей ВПО» // Вісник Національної академії правових наук України. 2022. № 4. С. 45-52.
44. Гірник О. О. Соціальне обслуговування за законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук. 25.00.02. Київ, 2014. 193 с.
45. Про соціальні послуги : Закон України від 17.01.2019 р. № 2671-VIII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19> (дата звернення 02.05.2023).
- 46.Мельник Ж. В. Визначення поняття«інноваційні технології», їх види та функції у роботі фахівця соціальної сфери / Ж. В. Мельник // *Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* / заред. Л. П. Мельник, В. І. Співака. Вип. XXXI. Серія: соціально-педагогічна. Кам'янець-Подільський : Медобори-2006, 2018. С. 165 – 174.
47. Офіційний сайт міністерства соціальної політики України, URL: <https://www.msp.gov.ua>(дата звернення 01.05.2023)
48. Рунова Н. О. Правове регулювання соціального обслуговування в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Луганськ, 2011. 23 с.

49. Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії :
Закон України від 05.10.2000 р. № 48. URL :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>(дата звернення
01.05.2023).